

ESPAÑE!

Win 2x
een week
in Spanje!

SLOW TRAVEL
EILANDHOPPEN
SNEEUWWANDELEN
TREINREIZEN

ONTDEKKEN
PIMENTÓN DE LA VERA
JALÓNVALLEI

REISTIPS 2018
CANARISCHE EILANDEN
ANDALUSIË
COSTA BLANCA

Interview met ambassadeur en gazpachofreak
Matthijs van Bonzel & Nieuwe columnisten Maartje Bakker en
Luna Zegers & Win een talenreis naar Jerez de la Frontera of
een heerlijke week aan de Costa Blanca

INHOUD

Roadtrip langs de costa's 10
Van Alicante naar Málaga	49 Tapas & toetjes
Organiseer je eigen tapastour
In sneltreinvvaart door Spanje 18
Van Barcelona naar Córdoba	56 Costa Blanca
Relaxen in de Jalónvallei & SPAANS
Ambassadeur Van Bonzel 24
'Koning Felipe wil weten hoe wij denken'	68 Beleef Catalonië
Van correfocs tot muziekfestivals
Reistips voor 2018 29
Elf topbestemmingen	70 Canarisch eilandhopper
La Gomera, La Palma & Tenerife
Wintersport in hartje Spanje 34
Sneeuwschoenwandelen in de Sierra de Gredos	78 Fuerteventura
Intieme stranden en indrukwekkende natuur
Pimentón de la Vera 42
Op bezoek bij Gregorio en Soledad & SPAANS	84 Makelaar Marleen De Vrijt
'Op een foute plek word je nooit gelukkig'

Rubrieken

- 5 Editorial
- 8 Música
- 23/65 Libros, de nieuwste boeken
- 33 Luna Zegers, column
- 41 Win een taalreis
- 54 Correspondent Maartje Bakker, column
- 66 Win een week aan de Costa Blanca
- 77/95 España actual, nieuws uit Spanje
- 87 Agenda
- 93 Thomas Vermeulen, column
- 98 Volgend nummer en colofon
- 99 Gratis kookboek en tapasplank voor nieuwe abonnees

Paradijs achter de Costa Blanca

De amandelen, sinaasappels en olijven vallen zo voor je voeten als je door de **Jalónvallei** loopt. Vlak achter de stranden van de Costa Blanca vind je hier rust, overweldigende natuur en sterke verhalen.

TEKST: MARIJAN TERPSTRA • FOTOS: TOURIST INFO VALL DE POP

Als we vanaf de kustroute afslaan richting Senja en Lliber, de eerste twee dorpjes van de Jalónvallei, zijn we op slag verliefd. Te midden van de vruchtbare heuvels liggen de straatjes en pleintjes er als stille getuigen van een bewogen geschiedenis. De Jalónvallei, ook wel Vall de Xaló of Vall de Pop genoemd, werd tot in de 17^e eeuw bewoond door islamitische boeren. De dorpjes dragen daarom nog Arabische namen als Benigembla en Alcalali en in het landschap worden de terrassen die in de Moorse tijd zijn

aangelegd nog steeds gebruikt om olijven, amandelen en citrusvruchten te verbouwen.

DRUIVEN DROGEN

Midden tussen de amandelbomen, vlak bij het derde dorpje Jalón (of Xaló zoals de Valencianen het noemen en op alle bordjes staat) ligt B&B Buena Idea. Jolanda en Hans Poortvliet kochten deze karakteristieke finca twee jaar geleden en hebben er nu hun eigen 'adults only' gastenparadijsje van gemaakt. De zeven kamers zijn gevestigd in een traditionele *riurau*, een gebouw met hoge bogen waar in vroeger tijden de druiven te drogen werden gelegd. Dat leverde een speciaal soort rozijnen op die werden geëxporteerd naar Engeland, een land waar veel inwoners van deze streek ook nu nog een nauwe band mee hebben. Het is winter, de bomen en wijnstokken zijn kaal. Maar in de lente kijk je hier uit op een zee van roze amandelbloesem. Wij zijn gekomen om te wandelen, te fietsen en te luieren maar Jolanda en Hans sturen ons meteen de bergen in. 'Jullie moeten echt naar wijnmuseum Maserof. Zoiets heb je nog nooit gezien. We hebben jullie komst al aangekondigd.'

Na een prachtige kronkelrit omhoog komen we bij een parkeerplaatsje. Een verweerd houten bordje geeft

aan dat er een museum is. Maar het ziet er verlaten uit.

ROMEINSE BODEGA

We duwen tegen de grote houten deuren en daar staat Carolina, een indrukwekkende verschijning met een bulderende lach. 'Kom binnen,' zegt ze, 'ik verwachtte jullie. Welkom!' Ze neemt ons mee door een schuur, die volhangt met werktuigen en prullaria, naar de binnenplaats met uitzicht op de omliggende heuvels. Wow, wát een mooie plek! 'De Romeinen vestigden zich hier al omdat ze vanaf deze hoogte de hele omgeving in de gaten konden houden,' vertelt Carolina. 'Later kwamen de Moren, die de *bancales*, terrassen, maakten die je beneden ziet liggen en die je overal hier in de Jalónvallei tegenkomt. Ze zorgden ervoor dat de steile hellingen goed bewerkt konden worden en dat er fruitbomen, olijfbomen of wijnranken konden worden neergezet. Die terrassen zijn altijd belangrijk geweest voor deze regio. In de Burgeroorlog hoefde je niet te vechten als je terrassen aanlegde. Het was zwaar werk, maar wel noodzakelijk voor de voedselvoorziening.'

TEGELS UIT HET ALHAMBRA

Carolina's vader, een Britse antiquair die trouwde met de dochter van de burgemeester van Denia, Carolina's moeder, kocht de bodega in de jaren zeventig. Hij restaureerde de bouwvallen en stouwe ze vol met antiek en kunst die hij overal in het land tegenkwam. Aan elk object zit een verhaal vast. Sterke verhalen, die Carolina met het nodige gevoel voor pikant drama opdist. 'Kijk, die tegels,' vertelt ze. 'Die zijn afkomstig uit het Alhambra. Die zijn minstens zes eeuwen oud. In de jaren zestig keek niemand daarnaar om. Het erfgoed werd toen nog niet op waarde geschat. Mijn vader en moeder waren in Granada op huwelijksreis toen hij ze zag. Mijn moeder was pissed dat hij

weer achter oude rommel aanging, maar hij had oog voor bijzonder antiek.' Ze neemt ons mee een trap op naar een kamer met een bed en een gat in het plafond. 'Zo kun je naar de sterren kijken terwijl je de liefde bedrijft,' vertelt ze en ze buldert weer als een oude zeerover van de lach. 'Een Russisch stelletje ging hier zo tekeer dat ze door het bed zakten.'

HEERLIJKE WIJNEN

We kennen inmiddels bijna de hele geschiedenis van de Jalónvallei en van de familie van Carolina als we

in de eigenlijke bodega komen, die volgens Carolina stamt uit de Romeinse tijd. Je kunt hier in de herfst het oogstfeest bijwonen. De druiven worden blootsvoets stampend geplet, waarna het sap door de kieren in de stenen sijpelt. Vervolgens wordt dat opgevangen in een bassin en tot wijn verwerkt. Aan de wijn wordt behalve het sap van de garnachadruiven geen enkele stof toegevoegd. Het is pure, rode wijn, die rijkelijk vloeit na de rondleiding van Carolina. Terug in Jalón blijft de wijn vloeien als we aanschuiven bij de proeverij die

EEN
VERLIEFD
STELLETJE
ZAKTE HIER
DOOR
HET BED

Costa Blanca

Jolanda en Hans hebben geregeld voor al hun gasten. We proeven vier wijnen, gemaakt door de coöperatie waar 400 boeren uit de vallei bij zijn aangesloten. Bijzonder is vooral de Vall de Xaló blanco, een droge witte wijn gemaakt van de moscateldruif, die meestal juist zoete wijnen oplevert. Gastvrouw Celia, die heerlijke verse homemade tapas serveert bij de wijnen, blijkt net als Carolina onberispelijk Engels te spreken, net als veel mensen in deze streek trouwens. Een gevolg van de nabijgelegen (vloot)haven Denia, waar altijd veel zeelieden uit de hele wereld aan land kwamen.

BRUISEND CENTRUM

Het door vier bergen omringde Jalón is het bruisende centrum van de vallei, met goede restaurants, wat

vintagezaakjes en vooral veel bo-dega's, waar je de lokale wijnen kunt proeven. Onder de 3500 inwoners van het dorp zijn opvallend veel Britten, Nederlanders en andere Noord-Europeanen. Op de plaats waar nu de neoklassieke kerk Santa Maria staat met zijn opvallende koepel, zou vroeger een moskee zijn geweest. Hoogtepunt van de week hier is de zaterdagmarkt, de *rastro*. Als wij er de volgende ochtend komen staat de hele oever van de rivier Xaló vol marktkramen. Spanjaarden en buitenlanders uit de wijde omgeving brengen er hun waren aan de man: veel antiek, meubels en snuisterijen, maar ook de gebruikelijke marktwaar als sjaals, jurken, aardewerk en telefoonhoesjes. Wij scoren, de verhalen van Carolina over haar vader indachtig, voor twee tientjes

een mintgroene vintagetelefoon. Terug in de B&B googelen we snel even wat zo'n apparaat gewoonlijk doet. Spiksplinternieuw namaak: €60! Het lijkt een trend hier dat niks wordt weggegooid. Spanjaarden hebben ontdekt dat hun patrimonium van grote waarde is en de inwoners van de Jalónvallei vormen hier geen uitzondering op. Dat is ook goed te zien in het volgende dorpje in de vallei, Alcalalí.

SCHILDERACHTIGE BERGDORPEN

Alcalalí ligt mooi aan de rivier en is omringd door amandelboomgaarden. Het leven van dit kleine dorp speelt zich af op het Plaza del Ayuntamiento, waar twee barretjes stoelen op de stoep hebben gezet. Tien uur 's ochtends en de mannen aan de

bar hebben hun eerste biertje al op. Wij gaan aan de koffie met uitzicht op de 18^e-eeuwse parochiekerk van de Geboorte van Onze-Lieve-Vrouw. Als we opstaan zien we een toren die we kunnen beklimmen. Het blijkt een 16^e-eeuws verdedigingswerk dat door de Moren werd gebouwd. Op het informatieblad dat we lezen als we de lift naar boven nemen staat dat op een van de toppen die we vanaf de toren zien 7000 strijders over de kling zijn gejaagd bij de laatste strijd tegen de Moren, die hier in de 17^e eeuw werd gestreden. Een verdieping lager zien we weer een mooi voorbeeld van bewaarwoede. Trots staat hier een enorme radio tentoongesteld met een kaartje erbij: 'Dit was de tweede radio die hier in het dorp kwam.' We brengen daarna een bliksembezoek aan de volgende

dorpen van het dal. Hoe verder landinwaarts, hoe ruiger de begroeiing en hoe schaarser de bebouwing. Een geweldig gebied om lange wandelingen te maken en te fietsen. Zelfs de profs van de Vuelta schijnen hier te trainen! Parcent, Benigembla en Castell de Castells liggen er allemaal schilderachtig bij, maar er is weinig te doen. Gelukkig maar, want het is al tijd voor onze lunch. We rijden snel weer terug richting Maseró, waar Carolina die middag een zesangenmaal voorschotelt. De schuurdeuren gaan dicht en de kaarsen in grote zilveren kandelaars gaan aan. Jammer van die heerlijke winterzon, maar wat Carolina uit haar prehistorische keuken - geen elektriciteit, geen warm water - weet te toveren is het gemis aan zonnestralen dubbel en dwars waard. Als we weer naar

VIA EEN
PRACHTIGE
SLINGER-
WEG
KOMEN
WE BIJ DE
BOEREN-
MARKT

ZELFS DE PROFS VAN DE VUELTA TRAINEN HIER

buiten lopen valt de nacht. We rijden door naar Denia aan de kust, waar op zaterdagavond net de pantoffelparade is begonnen. Dat is zo fantastisch aan dit dal: door de korte afstanden kun je de rust van het platteland met gemak combineren met de reuring van de toeristencentra.

BOERENMARKT

Jolanda en Hans hebben weer een 'moetje' de volgende dag. De zondagsmarkt van Jesús Pobre, die wordt gehouden in een prachtig gerestaureerde *riurau*. Via een geweldige slingerweg door de bergen komen we aan bij het grote parkeerterrein naast het dorp. Dan zien we de markt: niet alleen een plaatje vanwege de prachtige locatie, ook de markt zelf blijkt geweldig. Lokale boeren verkopen er kazen en worsten. Ook *sobrasada*, typisch Mallorcaanse worst, want in deze streek zijn veel mensen uit Mallorca komen wonen nadat de Moren waren verjaagd. Het land moest bewerkt worden en omdat er op Mallorca grote armoede heerste kwamen ze hierheen. We ra-

ken aan de praat met Juan, die vertelt dat ook zijn voorouders van Mallorca kwamen. 'Er worden zelfs nog woorden gebruikt die uit het Mallorcaans komen,' vertelt hij. 'Vroeger schaamden veel mensen zich er voor. Maar nu dragen ze met trots uit dat ze van Mallorca komen.' We kopen een stukje worst, wat olijven en een lokaal wijntje en eten het op aan de rand van de *riurau*, waar een bandje in het veld Argentijnse tango's zingt.

PANORAMAPARADIJS

Daarna rijden we terug naar de Jalónvallei, op weg naar het enige dorpje dat we nog niet hebben gezien: Muria. Onze burens in de B&B, Maarten en Fieneke, fanatieke *pelota*-spelers, vertelden bij het ontbijt dat dit dorpje beroemd is vanwege het traditionele Valenciaanse balspel *pelota*. Het spel zou hier zijn ontstaan en elk weekend worden de straatjes afgezet zodat teams uit de regio tegen elkaar kunnen spelen. Maar ook het kerkje van het dorp is een omweg waard. Het zit verborgen in het robuuste Castillo de Pop, dat

gebouwd zou zijn in de tijd van de verovering door de Moren. Oeroude architectuur waar gek genoeg erg weinig over bekend is. We besluiten via Castell de Castells een omweg te maken door de volgende vallei en daar op zoek te gaan naar een terras op een bergtop. De zon verdwijnt in dit jaargetijde snel achter de bergen en voor je het weet zit je om vier uur 's middags al in de schaduw. Als we de moed niet hebben opgegeven zien we bij het binnenrijden van Tàrbena een bord met de woorden *restaurant* en *vista panoràmica*. We rijden door en plots ontvouwt zich daar het panorama. In de verte zien we de zee en de torens van Benidorm. Op de tafels grote pannen paella. 'De beste van heel Valencia,' zeggen onze Spaanse tafelgenoten. En dat voor €7,50. Een authentiek recept dat al drie generaties in de familie zit. 'Dat geloven we wel! Met dit uitzicht zullen zelfs rauwe bonen zoet zijn. Voor €12 krijgen we een fles wijn, brood met geweldige aioli, een salade, paella en een enorm stuk homemade tiramisu. We zijn in het paradijs beland! ■

INFORMACIÓN PRÁCTICA JALÓNVALLEI

ETEN

In het weekend kun je een zescangenlunch eten in **Maserot**, met onbeperkt wijn en een rondleiding door Carolina. Wel even van tevoren reserveren. En meezingen na afloop is verplicht! www.maserot.es

Een leuk adres in Jaldón is **Bistro Seleno**, op 300 meter van B&B Buena Idea. Ze serveren een driegangenmenu voor maar €16,50.

In **Celler El Vinyater** in de Avenida Santa Domingo 21 in Jaldón kun je lokale wijnen proeven in combinatie met heerlijke huisgemaakte tapas. Vooral de tortilla en de *albóndigas* zijn er goed. Eigenaresse Celia kan in het Engels alles vertellen over de wijnen.

Ca's Pelut in Tàrbena serveert volgens velen de beste paella van de regio. Ze hebben ook een vegetarische variant, klaargemaakt volgens een recept dat al drie generaties in de familie zit. Voor €12 krijg je hier een driegangenmenu met wijn, brood met aioli, water en een ongeëvenaard uitzicht op de bergen en de zee. Partida Poblet de Dalt 12, Tàrbena

WANDELEN & FIETSEN

Profwielrenploegen trainen hier voornamelijk in december en januari, maar fietsen kan eigenlijk het hele jaar door, ook in de zomer. Als je maar vroeg genoeg vertrekt en terug bent om een uur of elf. Ideaal zijn het voor- en najaar. Hetzelfde geldt voor wandelen: de beste tijd is oktober-juni maar het kan het hele jaar door als je zomers maar goed voorbereid bent, vroeg vertrekt en rond elf uur 's ochtends weer terug bent. De mooiste tijd om te wandelen en fietsen is eind januari en begin februari, wanneer de amandelbomen in bloei staan.

Wandel- & fietsroutes zijn o.a. verkrijgbaar bij de Tourist Info Vall de Pop, Paseo de la Alameda s/n, Jaldón, bij B&B Buena Idea en via de app Strava. Kijk ook op www.valldepop.es. Fietsen kun je huren via www.xabiasbike.com. Gezien de vele heuvels is een elektrische fiets voor de meesten geen overbodige luxe. Huur vanaf €18 per dag.

SLAPEN

Wij slapen in B&B Buena Idea op slechts 700 meter van Jaldón en 15 minuten rijden van de kust. Ook ideaal voor fietsers, want er is een afgesloten fietsenstalling. www.bnbspanje.nl

ESPANJE! verschijnt vier keer per jaar en is verkrijgbaar bij de kantoorboekhandel. Heb je 'm liever elke drie maanden op de deurmat? Een abonnement nemen of cadeau geven is heel makkelijk geregeld via [DEZE LINK](#)

Op espanje.nl vind je trouwens nog veel meer mooie en inspirerende verhalen over Spanje